

2013. a inglise keele põhikooli lõpueksamist

Kristel Kriisa

SA Innove, inglise keele peaspetsialist

1. Põhikooli lõpueksami eesmärgid ja põhiandmed

Tulenevalt haridusministri 17. septembri 2010. a määrusest nr 59 olid 2013. aasta kevadel toimunud põhikooli lõpueksamite eesmärgid järgmised:

- 1) hinnata riiklikes õppekavades määratletud õpitulemuste saavutatust eksamiainetes;
- 2) saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
- 3) suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 4) siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid.

Inglise keele põhikooli lõpueksam kontrollib kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust ning keelepädevust. Eksam toetub riiklikule õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile ning vastab ligilähedaselt Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B1 kirjeldusele.

Inglise keele põhikooli lõpueksam koosneb kirjalikust osast (kuulamine, lugemine, kirjutamine, keelestruktuur) ja suulisest osast (rääkimine). Kõikidelksamiosadel on võrdne kaal, seega on õpilasel võimalik saada inglise keele põhikooli lõpueksamil maksimaalselt 75 punkti.

Eksamiosa	Ülesannete arv	Üsikküsimuste arv	Kestus	Maksimumpunktid
Kuulamine	2	15	20 min	15
Lugemine	2	15	45 min	15
Keelestruktuur	3	30	20 min	15
Kirjutamine	2	2	40 min	15
Suuline osa	2	2	15 min	15

Tabel 1. Inglise keele põhikooli lõpueksami osad

Inglise keele põhikooli lõpueksami töid hindab lõpueksamikomisjon, lähtudes lõpueksamit ettevalmistava komisjoni koostatud hindamisjuhendist. Kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuri osa ülesandeid hinnatakse võtme järgi. Kuulamis- ja lugemisosa iga üsikküsimuse kaal on 1 punkt, keelestruktuuri osa üsikküsimuse kaal 0,5 punkti. Kirjutamise hindamiseks kasutatakse vastavaid hindamisskaalasid. Kirjutamisosa esimese ülesande eest on võimalik saada maksimaalselt 3 punkti ja teise ülesande eest maksimaalselt 12 punkti. Rääkimise hindamiseks kasutatakse vastavat hindamisskaalat. Rääkimisosa hindamiskriteeriumid on jagatud viie aspekti vahel: ülesande täitmine, suhtlusoskus, sõnavara, grammatika ning hääldus ja soravus. Iga aspekti eest on võimalik saada 0–3 punkti.

2. Üldandmed

Inglise keele põhikooli lõpueksami valis tänavu 3755 õpilast. Analüüs valmis 986 õpilase eksamitööde põhjal. Tabelis 2 on näha viimase viie aasta inglise keele põhikooli lõpueksami üldandmed.

Aasta	Valimi suurus	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus	Keskmine sooritus %	Keskmine hinne
2009	1082	75	20	62,6	83,4	4,3
2010	1002	74	31	62,9	83,8	4,3
2011	992	75	31	64,2	85,5	4,4
2012	975	74	20	58,5	78,0	4,0
2013	986	75	21	64,7	86,3	4,4

Tabel 2. Inglise keele põhikooli lõpueksami üldstatistika viimase viie aasta lõikes

2013. aasta inglise keele lõpueksami keskmine tulemus oli 64,7 punkti ja sooritusprotsent 86,3. Kõige madalam tulemus oli 21 ja maksimaalne 75 punkti. Keskmine eksamihinne oli 2013. aasta eksamil 4,4. Tabelist on näha, et 2013. aasta keskmine tulemus on eelmiste aastate keskmistest tulemustest kõrgem ja üsna sarnane 2011. aasta eksami tulemustega. Valimis oli 50,5% poisse ja 49,5% tüdrukuid.

	Arv	Arv (%)	Keskmine	Keskmine (%)	Miinum	Maksimum	St. hälve
Poiss	498	50,5	63,7	84,9	28	75	8,28
Tüdruk	488	49,5	65,7	87,6	21	75	8,14
Kokku	986	100	64,7	86,3	21	75	8,26

Tabel 3. Inglise keele lõpueksami tulemused soo järgi aastal 2013

Tabelist 3 on näha, et sarnaselt eelmiste aastatega sooritasid tüdrukud eksami poistest veidi paremini: poiste keskmine tulemus punktides oli 63,7 ja tüdrukutel 65,7 ning sooritusprotsendid vastavalt 84,9 ja 87,6.

	Arv	Aastahinnete keskmine	Eksamihinnete keskmine
Poiss	498	4,1	4,3
Tüdruk	488	4,5	4,5
Kokku	986	4,3	4,4

Tabel 4. Eksaminandide aasta- ja eksamihinnete keskmised aastal 2013

Tabel 4 näitab, et sarnaselt eelmiste aastatega on tüdrukute inglise keele eksami- ja ka aastahinded põhikoolis veidi kõrgemad kui poistel. 2013. aastal inglise keele põhikooli lõpueksami sooritanud õpilaste keskmine aastahinne inglise keeles oli 4,3 (2012. a – 4,2), kusjuures poistel oli keskmine aastahinne 4,1 ja tüdrukutel 4,5 (2012. a vastavalt 4,1 ja 4,4). Poiste keskmine eksamihinne oli 4,3 ja tüdrukutel 4,5. Valimisse sattunud õpilastest ei sooritanud eksamit 3 eksaminandi. Suurem osa õpilastest sooritas eksami hindele 5. Valimi statistiline analüüs näitas, et hindele 4–5 sooritas eksami 92% õpilastest (2012. a – 79,7%) ja positiivse hinde sai 99,7% (2012. a – 99,3%) õpilastest. Seega sai mitterahuldava hinde 0,3% (2012. a – 0,7%) eksaminandidest. Need arvud näitavad selgelt, et sel aastal

valisid eksami õpilased, kelle inglise keele oskuse tase oli eelmisel aastal eksami sooritanutega võrreldes kõrgem.

Tabelis 5 on näha tulemuste jagunemine maakonniti.

	Arv	Arv (%)	Keskmine	Keskmine (%)	Min	Max	St. hälve
Harjumaa	425	43,1	64,5	86,1	28	75	8,62
Hiiumaa	28	2,8	64,3	85,7	49	75	7,24
Ida-Virumaa	38	3,9	61,1	81,5	39	74	8,49
Jõgevamaa	18	1,8	63,2	84,3	52	74	6,16
Järvamaa	20	2,0	66,2	88,3	46	74	6,50
Lääne-Virumaa	33	3,4	63,0	83,9	44	75	7,83
Läänemaa	42	4,3	65,9	87,8	50	75	5,90
Põlvamaa	44	4,5	67,2	89,6	46	74	6,05
Pärnumaa	50	5,1	65,6	87,4	50	75	6,11
Raplamaa	31	3,1	63,1	84,1	40	74	9,49
Saaremaa	30	3,0	67,7	90,2	53	75	5,36
Tartumaa	105	10,7	64,5	86,0	21	75	9,61
Valgamaa	35	3,6	66,2	88,3	40	75	7,44
Viljandimaa	51	5,2	62,4	83,2	36	75	10,05
Võrumaa	36	3,7	67,5	90,0	50	75	6,17
Kokku	986	100	64,7	86,3	21	75	8,26

Tabel 5. Eksami tulemused maakonniti

Tabelist 5 on näha, et maakonniti varieerub eksaminandide arv väga palju. Teatavasti põhineb statistika veidi vähem kui ühel neljandikul kogu eksaminandide arvust. Seega oleks tabeli põhjal pingeridade koostamine ja kaugeleulatuvate järelduste tegemine eri maakondade õpilaste tulemuste kohta võrdlemisi meelevaldne.

Tabelis 6 kõrvutatakse inglise keele põhikooli lõpueksami sooritusi eesti, vene ja mitme õppekeele koolides.

	Arv	Arv (%)	Keskm	Keskm (%)	Miinum	Maksimum	St. hälve
Eesti	913	92,6	65,1	86,8	28	75	9,09
Vene	66	6,7	60,1	80,2	34	74	9,98
Mitme	7	0,7	53,4	71,2	21	70	17,11
Kokku	986	100	64,7	86,3	21	75	8,26

Tabel 6. Eksaminandide tulemused õppekeele järgi

Tabelist nähtub, et eesti õppekeele koolide õpilaste tulemused olid kõrgemad kui vene ja mitme õppekeele koolides.

Tabelis 7 antakse ülevaade tulemuste jagunemisest koolide asukoha järgi.

	Arv	Keskm	Keskm (%)	Min	Max	St. hälve
Maakonnakeskus	236	65,8	87,8	40	75	7,14
Suurlinn	336	64,0	85,4	28	75	9,01
Teeninduspiirkonnata koolid	35	69,9	94,9	58	75	3,70
Valla- ja väikelinnakoolid	362	63,5	85,7	34	75	7,76
Õhtukoolid	17	50,5	76,7	21	74	13,78
Kokku	986	64,7	86,3	21	75	8,26

Tabel 7. 2013. aasta inglise keele lõpueksami tulemused kooli asukoha järgi

Vastavalt kooli asukohatüübile sooritasid eksami kõige paremini teeninduspiirkonnata koolide õpilased (keskmine tulemus 69,9 punkti). Õhtukoolide õpilaste tulemused olid teise asukohatüübiga koolidega võrreldes madalamad (50,5 punkti).

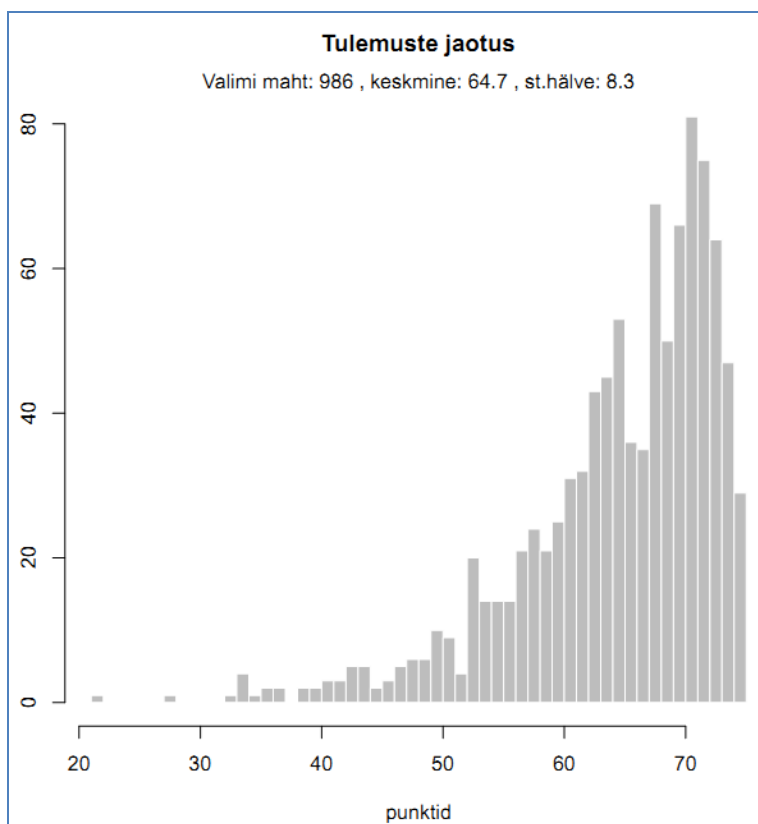
Tabel 8 annab ülevaate tulemuste jagunemisest vastavalt koolitüübile.

	Arv	Keskm	Keskm (%)	Min	Max	St. hälve
Gümnaasium, mille juures on põhikooli klasse	32	65,3	87,0	50	75	6,23
Lasteaed-põhikool	7	61,4	81,8	36	74	12,86
Põhikool	118	65,3	87,1	33	75	8,32
Põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	829	64,6	86,1	21	75	8,29
Kokku	986	64,7	86,3	21	75	8,26

Tabel 8. 2013. aasta inglise keele lõpueksami tulemused koolitüübi järgi

Vastavalt koolitüübile olid kõrgeimad keskmised tulemused põhikoolidel ja ühe asutusena tegutsevatel põhikoolidel ja gümnaasiumidel (65,3). Muude koolitüüpide keskmised jäid veidi madalamaks.

Graafik 1 annab kokkuvõtliku ülevaate 2013. aasta inglise keele põhikooli lõpueksami üldisest tulemuste jaotusest.

Graafik 1. Tulemuste jaotus

Sarnaselt eelmiste aastatega hakkab graafikust silma, et neid õpilasi, kes said 52,5 või 67,5 punkti, on üllatavalt palju. Põhjus peitub ilmselt selles, et hinnete 4 ja 5 punkti piirid jooksid just nende kohtade pealt. Nii võib teha loogilise järelduse, et kui õpilase hinne jääb napilt kahe hinde piirile, leitakse üldiselt see puuduv punkt, mis hinnet tõstaks.

3. Eksamiosade analüüs

Traditsiooniliselt järgis 2013. aasta eksam integreeritud osaoskuste loogikat ja koosnes viiest osast: kirjutamine, kuulamine, lugemine, keelestruktuur ja suuline osa.

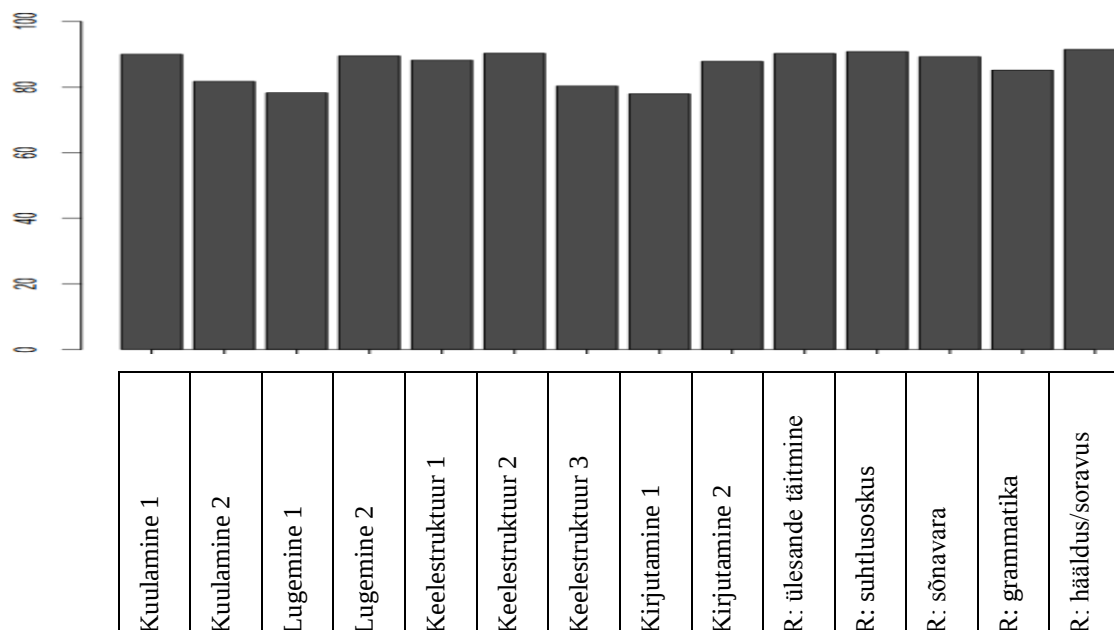
Tabelis 9 antakse eksamitulemustest ülevaade eksamiosade kaupa.

	Kuulamine	Lugemine	Keelestruktuur	Kirjutamine	Rääkimine
Punkte	15	15	15	15	15
Keskm tulemus	12,8	12,5	13,0	12,9	13,4
Keskm sooritus %	86,0	83,5	86,8	85,9	89,4
Miinumum	2	0	4	0	0
Maksimum	15	15	15	15	15
Standardhälve	2,5	2,2	1,9	2,0	2,0

Tabel 9. 2013. aasta inglise keele lõpueksami põhinäitajad osade kaupa

Tabelist 9 on näha, et kõikideksamiosade tulemused olid võrdlemisi kõrged ning kõige rohkem valmistas õpilastele sel aastal raskusi lugemisosa (keskmine 12,5 punkti). Sarnaselt eelmistele aastatele saadi kõige kõrgemad keskmised tulemused eksami suulise osa eest (13,4 punkti).

Graafik 2 annab ülevaate ülesannete keskmistest sooritusprotsentidest.

Graafik 2. Eksami ülesannete sooritusprotsendid

Graafikult on näha, et kõige enam valmistasid õpilastele raskusi lugemisosa 1. ja kirjutamisosa 1. ülesanne. Rääkimisosa eri aspekte hindasid õpetajad teiste osadega võrreldes tunduvalt leebemalt. Rääkimisosas kaotasid õpilased kõige rohkem punkte grammatika eest.

3.1 Kuulamine

Kuulamisosa keskmine tulemus oli 12,8 punkti võimalikust 15 punktist ja sooritusprotsent 86, mis on tunduvalt kõrgem kui 2012. aasta keskmine tulemus, mis oli 10,11 punkti ja 67%.

Õpilaste kuulamisoskust kontrolliti kahe ülesandega, millest esimeses kuulasid õpilased proua Bindley meenutusi 1948. aasta Londoni olümpiamängudest ja pidid lahendama valikvastustega ülesande. Teine ülesanne oli avatud lüngaga ülesanne, mis põhines monoloogil Londonis tegutseva keeltekooli kohta, ning õpilasel tuli täita lüngad kuulamisülesannet kokkuvõtvas tekstis. Esimese ülesande keskmine tulemus oli 6,3 punkti 7 võimalikust ehk 90% ja teisel 6,5 punkti 8 võimalikust ehk 81,8%.

Kuulamisülesandes ei hinnata sõnade õigekirja ja õigeks vastuseks loetakse variant, mis annab edasi võtmes leiduvate võimaluste mõtte. Kui sõna on õigekirjavigade tõttu loetamatu, arusaamatu või muutnud oma originaalset tähendust, loetakse vastus valeks ja õpilane kaotab punkti.

3.2 Lugemine

Lugemisosa keskmine punktisumma oli 12,5 ja keskmine sooritusprotsent 83,5. Eelmise, 2012. aasta eksamil olid vastavad näitajad 11,7 ja 78,1%, seega olid tänavuse lugemisosa näitajad kõrgemad. Õpilaste lugemisoskust kontrolliti kahe ülesandega, millest esimene oli valikvastustega ülesanne Frisbee lendavate taldrikute ajaloost ning teine sobitusülesanne, mis põhines artiklil, milles räägiti teismelisest Bethany Hamiltonist, kes pärast hairünnakut jätkas oma surfikarjääri.

Esimese ülesande keskmine tulemus oli 6,3 punkti 8 võimalikust ehk 78,3% ja teisel 6,3 punkti 7 võimalikust ehk 89,5%. Eelmisel aastal (2012) olid eksamil täpselt sama tüüpi ülesanded, kuid sooritusprotsendid olid vastavalt 77 ja 79,1, seega sooritasid õpilased tänavu lugemisosa paremini kui eelmisel aastal.

3.3 Keelestruktuur

Keelestruktuuri osa keskmine punktisumma oli 13,0 ja sooritusprotsent 86,8, mis on tunduvalt kõrgem kui eelmisel aastal (2012. a – 11,0, 73,6%). Erinevalt teistest samal eksamil testitavatest osakustest annab keelestruktuuri osas iga õige vastus 0,5 punkti.

Õpilaste grammatikaoskust kontrolliti kolme ülesandega, millest esimene oli valikvastustega ülesanne, teine pangaga lünkülesanne ja kolmas sõnamoodustusülesanne. Kontrolliti peamiselt ajavormide, eessõnade, artiklite, asesõnade, sidesõnade ja üldisema sõnavara kasutust.

Keelestruktuuri esimese ülesande keskmine oli 5,27 punkti 6 võimalikust ning sooritusprotsent 87,8. Teise ülesande keskmine punktisumma oli 4,5 punkti 5 võimalikust ehk 89,4%. Kolmanda ülesande eest saadi keskmiselt 3,1 punkti 4 võimalikust ning selle ülesande sooritusprotsent oli 77,6. Eelmise aasta keelestruktuuri ülesannete sooritusprotsendid olid esimesel ülesandel 89,4, teisel 78,5 ja kolmandal 55,2. Võrdlus näitab, et kõik keelestruktuuri osa ülesanded olid sel aastal lihtsamad kui eelmisel aastal ent võrreldavad varasemate aastate omadega.

3.4 Kirjutamine

Kirjutamisosa keskmine punktisumma oli 12,9 ja keskmine sooritusprotsent 85,9. Eelmise, 2012. aasta eksami kirjutamisosa puhul oli keskmine punktisumma 12,4 ja keskmine sooritusprotsent 82,3. Tulemusi võrreldes võib järeldada, et sel aastal oli eksami sooritanud õpilaste inglise keele oskuse tase veidi kõrgem kui eelmise aasta eksaminandidel.

Õpilaste kirjutamisoskust kontrolliti kahe ülesandega: e-kirja ja sõbrale kirja kirjutamisega. E-kirja kirjutamise keskmine tulemus oli 2,3 punkti 3 võimalikust ehk 78% ja kirja puhul 10,5 punkti 12 võimalikust ehk 87,9%. Eelmisel aastal olid sooritusprotsendid vastavalt 79,5 ja 83,1.

Ülesanne 1

E-kirja kirjutamise eest oli eksaminandidel võimalik saada kolm punkti. Õpilasel tuli kirjutada e-kiri oma vahetusõpilasest sõbrale ja teha ettepanek koos kinno minna. E-kirjas tuli kolme etteantud teemapunkti kasutades uurida sõbra plaanide kohta, tutvustada kinos linastuvat filmi ja pakkuda välja aeg ning koht kohtumiseks. Erinevate koolide õpilaste töid läbi vaadates torkas silma, et hindamise rangus/leebus varieerus kooliti märkimisväärselt ning mõnes koolis ühele punktile hinnatud teade oleks teises saanud maksimumi.

Ülesanne 2

Põhikooli inglise keele eksamil juba traditsiooniks kujunenud kirjas inglise keelt kõnelevale kirjasõbrale tuli õpilasel keskenduda neljale aspektile. Juhises oli ette antud, et õpilane oli veetnud nädala Šotimaal külastades oma sõpra Sami. Eksaminandil tuli Sami külalislahkuse eest tänada, rääkida sellest, mis reisil kõige toredam oli, kutsuda Sam Eestisse külla ning teha sõbra külaskäiguks esialgseid plaane. Teise ülesande hindamisel kasutati hindamisskaalat, mis hõlmas nelja aspekti: teksti ülesehitus, sõnavara, grammatika/õigekiri ja ülesande täitmine. Töid sirvides hakkas jällegi silma, et erinevates koolides hinnati õpilasi väga erinevalt – mõnel juhul väga rangelt, mõnel juhul aga ülimalt leebelt.

3.5 Rääkimisosa

Eksami suulise osa keskmine saadud punktisumma oli 13,4 ja sooritusprotsent 89,4. Võrdlusena võib välja tuua, et 2012. aastal olid vastavad arvud 13,3 ja 88,5%.

Kõnelemisostkust kontrolliti pildi kirjeldamise, küsimustele vastamise ja lühikese rollimängu abil. Suulise osa hindamisskaala jäi 2012. aastaga võrreldes samaks. Hinnatavad aspektid olid ülesande täitmine, suhtlusoskus, sõnavara, grammatika ja hääldus/soravus. Kõigil aspektidel oli võrdne osakaal (maksimaalselt 3 punkti). Nii nagu eelmistel aastatel osutusid kõige kõrgemate tulemustega aspektideks ülesande täitmine ja suhtlusoskus ning raskeimaks grammatika.

4. Õpetajate tagasiside

Eksami kohta avaldas arvamust 94 õpetajat. Tagasisidest ilmnes, et üldiselt pidasid õpetajad eksamitööd heaks, raskusastmelt 9. klassi õpilastele sobivaks ning õppekavale vastavaks. Korduvalt toodi positiivsete külgedena välja, et töös ei esinenud kaheti mõistetavaid küsimusi ning kõik oli selge ja arusaadav.

Kuulamisosa puhul toodi paaril korral välja, et tekstid peaksid olema aeglasemalt sisse loetud. Siinkohal tuleks märkida, et antud eksamil kasutati hoolikalt valitud B1-tasemele sobivaid autentseid tekste ning studios loeti sisse ainult ülesannete juhised. Lugemisosa kohta öeldi, et tekstid olid õpilastele huvitavad ning eakohased, ent nõudsid siiski süvenemist. Enamasti arvati, et lugemisosa ülesanded olid sobiva raskusastmega, kuid oli ka õpetajaid, kes pidasid lugemisosa liiga raskeks või hoopis liiga lihtsaks. Kirjutamisosa ühe miinusena märgiti, et ülesanded kordavad teineteist. Rääkimisosa peeti tavapäraseks,

kuid mitmel korral lisati, et rollimäng ei paku õpilastele piisavalt väljakutset, sest kõik on ette antud. Antud kommentaare võeti arvesse põhikooli lõpueksami uue formaadi väljatöötamisel.

5. Kokkuvõtteks

Inglise keele põhikooli 2013. aasta lõpueksami struktuur järgis varasemate aastate oma, samuti oli ülesannete tüübigi üldiselt eelmistest eksamitest tuttav. Tervikuna olid tänavuse eksami ülesanded raskusastmelt küll eelmise aasta eksami ülesannetest veidi lihtsamad, kuid varasemate aastatega võrreldes mahtusid tulemused traditsioonilistesse piiridesse.

Kindlasti on endiselt oluline tagada õpetajatele piisav eksamialane koolitus, mis püüaks standardiseerida ja siluda erinevate hindajate varieeruvaid skaalade tõlgendusi ning tagada ühtsematel alustel hinnatud eksamitööd. Käesoleva õppeaasta novembris ja detsembris viiakse üle Eesti läbi 7 põhikooliastme inglise keele õpetajatele suunatud eksamiseminari, kus tutvustatakse uut eksamiformaati ning hindamisskaalasid.